

Reseptfrie legemidler – god helsetjeneste for pasienten?

Farmasidagene, 6.11.2015

Karen Marie Ulshagen

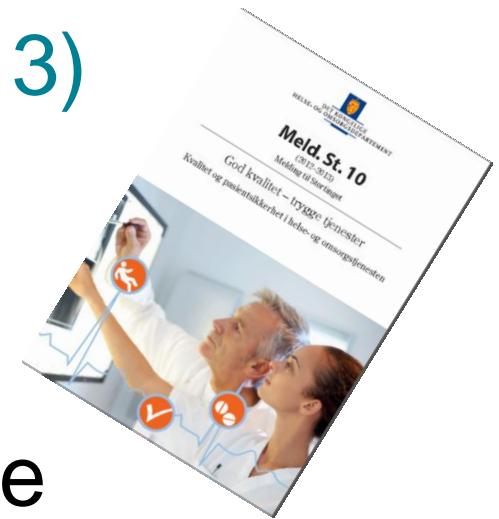
Drivere og interessenter

- Demografiske faktorer
- Teknologi
- Sosiokulturelle faktorer
- Aktører
 - Myndighetene
 - Apotek
 - Legemiddelindustrien
 - Helsepersonell
 - Pasientene

Stortingsmelding nr. 10 (2012-2013)

God kvalitet – trygge tjenester

- En ny pasient- og brukerrolle basert på aktiv medbestemmelse
- «*Pasienter og brukere skal få informasjon og støtte til egenomsorg og mestring. Større grad av egenomsorg er viktig for å gi den enkelte bedre helse- og livskvalitet, men er også en forutsetning for en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste*

Demografi og økonomi

- Økte kostnader til helsevesenet over hele verden

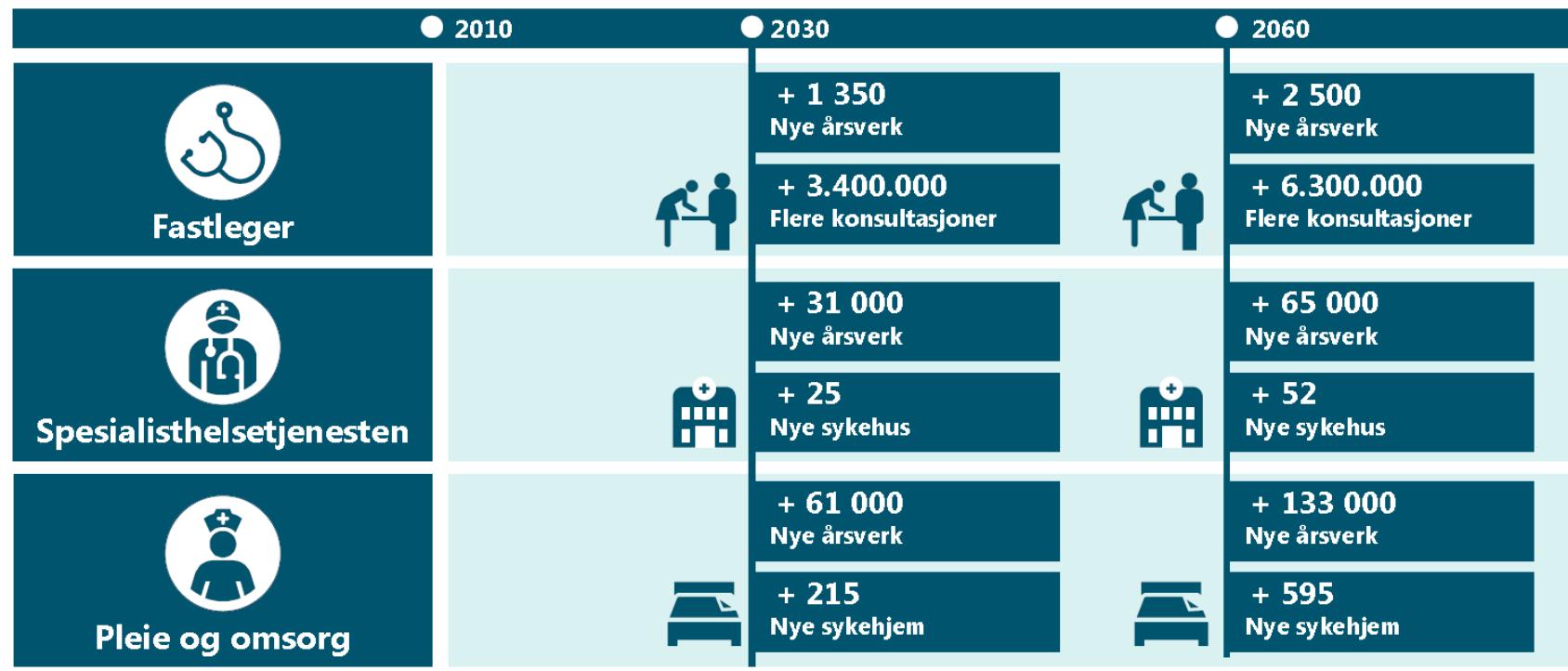
Helseutgifter. Nøkkeltall ^{1,2}				
	2011	2012	2013	2014
Helseutgifter	245 441	260 182	274 078	289 991
Årlig volumendring i prosent		2,7	0,9	1,3
Investeringer til helseformål. Millioner kroner	12 584	14 458	17 634	20 053
Helseutgifter i prosent av BNP	8,8	8,8	8,9	9,2
Helseutgifter i prosent av BNP Fastlands-Norge	11,4	11,3	11,3	11,5
Helseutgifter per innbygger. Kroner	49 553	51 844	53 951	56 447

¹ Tall for de to siste årene er foreløpige.
² Begrepet "helseutgifter" inkluderer ikke investeringer.

Kilde: <http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/helsesat/aar/2015-03-11>

Økt press på helse- og omsorgstjenesten

Demografisk driver: Endringer i innbyggerpopulasjon vil sette press på kapasiteten i helse- og omsorgstjenesten

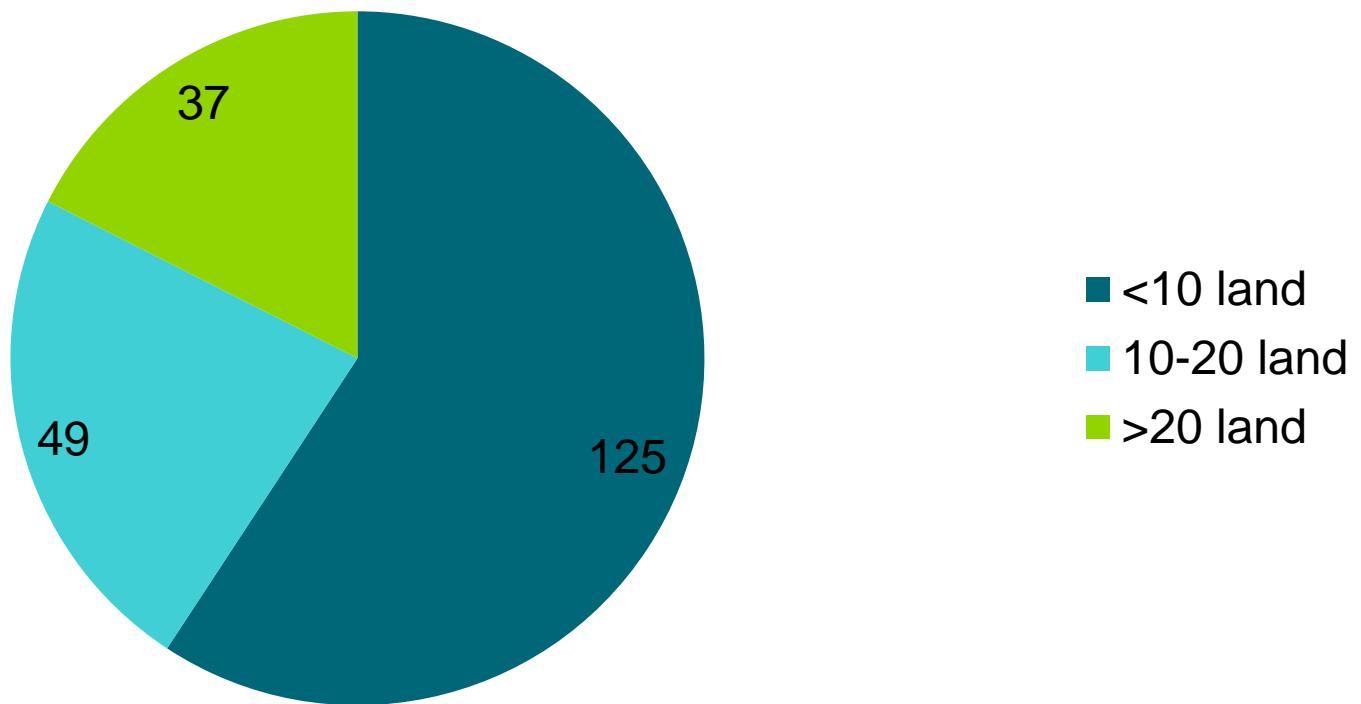
Teknologi

- Egendiagnostikk
- Distansesalg og nye distribusjonsmåter

Stor variasjon i Europa

Antall reseptfrie virkestoffer

Kilde: AESGP, mars, 2015

Hva mener andre myndigheter

UK perspectives on OTC

- Empowering patients to make informed choices in prevention, self diagnosis and treatment of disease and disability
- Broadening patient choice through widening access to medicines, including through reclassification where it is safe to do so
- Making best use of pharmacists' expertise
- Making better use of GP, and urgent and emergency care services

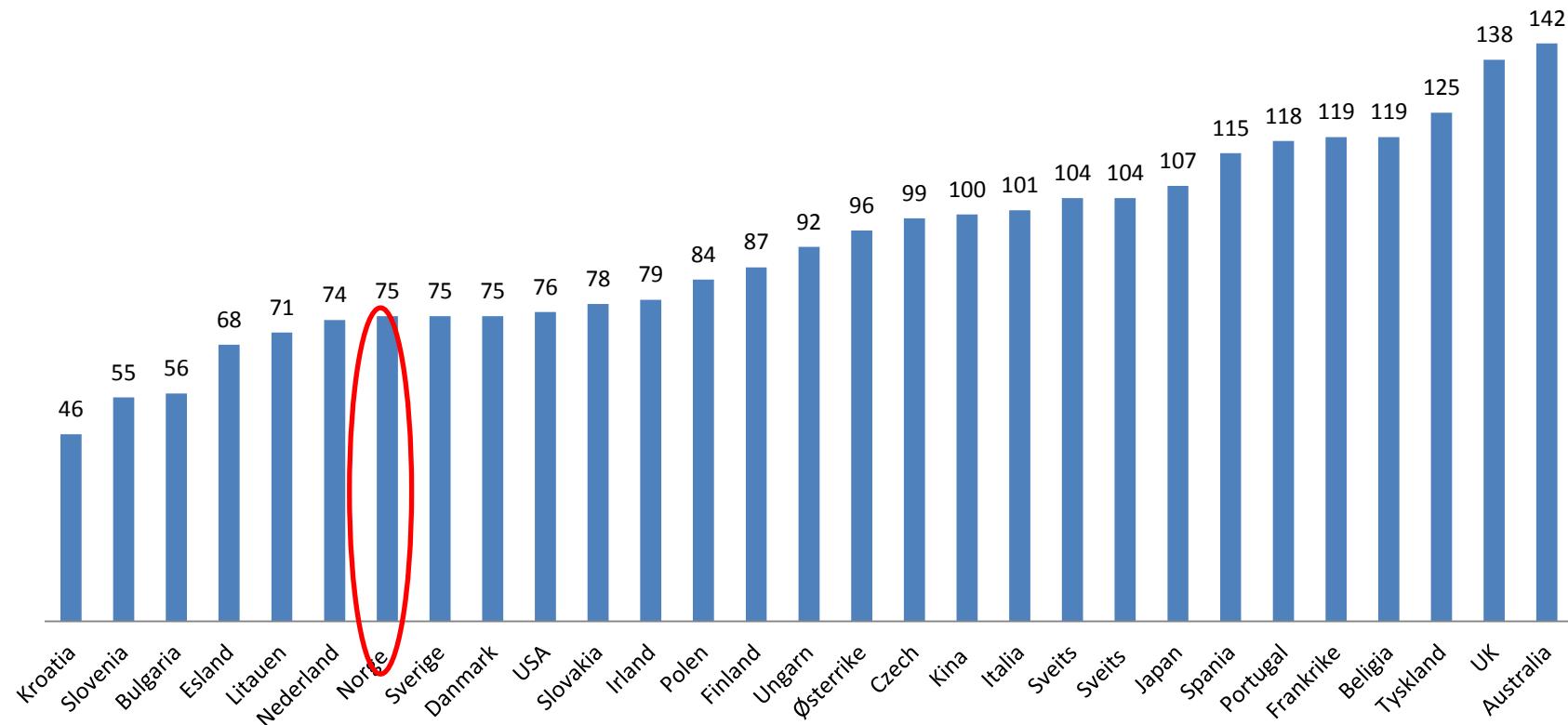

Kilde: EDQM expert group meeting, Zagreb, November 2014

<https://www.edqm.eu/proceedings-international-conference-83.html>

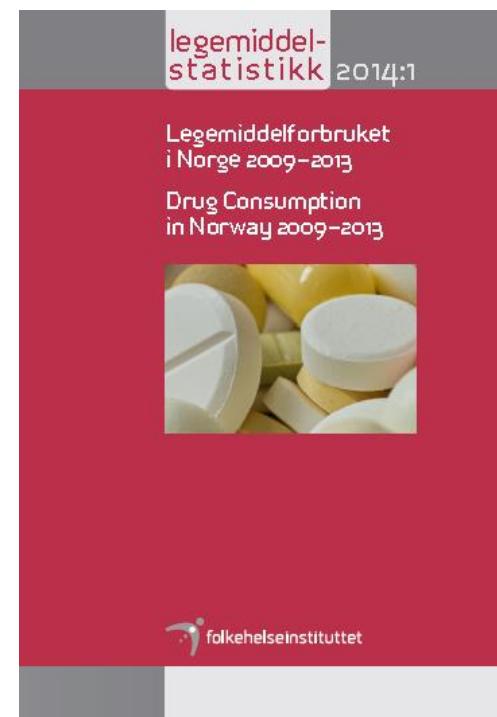
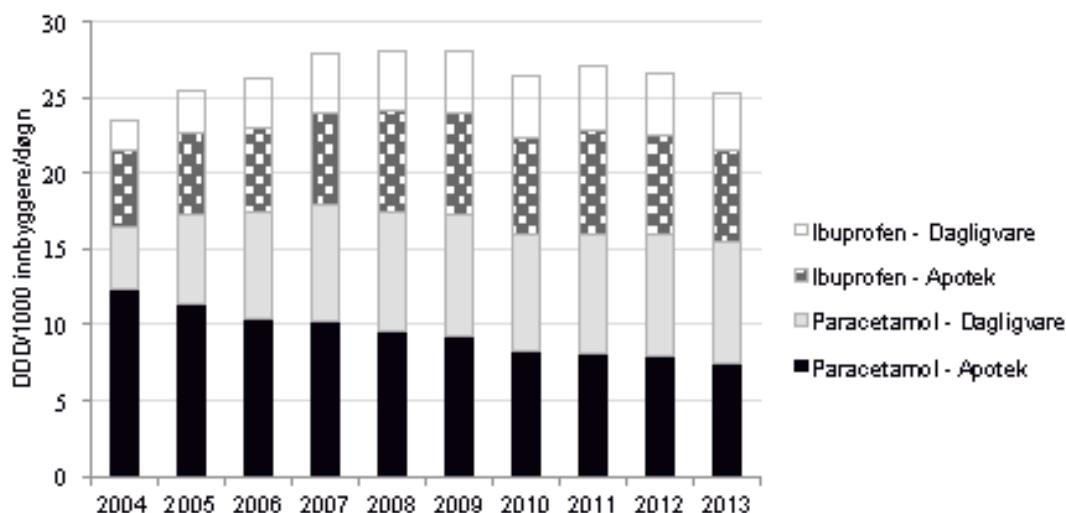
Hvordan plasserer Norge seg?

Antall virkestoff (inkl. flere legemiddelformer) som er reseptfrie

Omsetning av reseptfrie legemidler i 2014

- 14 % av DDD (ned 3,6 % fra 2013)
- 12 % av kroneverdien

Er vi fornøyd med situasjonen?

- Et endret utfordrings- og mulighetsbilde
- På tide med en mer aktiv forvaltning av reseptfrihetsområdet

Hva mener industrien, Zagreb, 2014

10 minor ailment responsible for over 75% of consultations

MA	Total consultations (millions)
Back Pain	8.4
Dermatitis	6.8
Heartburn and indigestion	6.8
Nasal Congestion	5.3
Constipation	4.3
Migraine	2.7
Cough	2.6
Acne	2.4
Sprains and Strains	2.2
Headache	1.8
Earache	1.7
Psoriasis	1.7
Conjunctivitis	1.3
Sore Throat	1.2
Diarrhoea	1.2
Haemorrhoids	0.9
Cystitis	0.7
Hay Fever	0.7

Burden on HC systems & potential for cost savings

	USA (Booz & Co study, CHPA, 2012)	Australia (MUCHE OTC Value Study 2014)	EU (AESGP, Economic and public health value, 2004)
Avoided doctors visits	77 billion USD	3.86 billion AUD	
Drug costs	25 billion USD		
Productivity		6.55 billion AUD	
Total	102 billion USD "For every USD spent on OTC medicines, the U.S. healthcare system saves USD 6-7 in avoided costs."	10.4 billion AUD	
Productivity	23 billion USD Estimated savings in productivity loss		
Health Care system	4 billion USD Estimated additional annual costs in emergency department visits		Over 16 billion EUR Annual savings by shifting 5% of care to self-medication

- Det er tillatt å reklamere for reseptfrie legemidler til allmenheten

Otrivin nesespray med forfriskende MENTOL

NYHET!

Kjøp Otrivin nesespray med forfriskende MENTOL i apoteket din fra 1. desember til 31. desember. Du kan få et ekstra spennende tilbud ved å kjøpe Otrivin nesespray med forfriskende MENTOL i apoteket din fra 1. desember til 31. desember. Du kan få et ekstra spennende tilbud ved å kjøpe Otrivin nesespray med forfriskende MENTOL i apoteket din fra 1. desember til 31. desember.

Voltarol

ØKT EFFEKT RASKT COMEBACK

Paracetduo

NYHET!

Otrivin nesespray med forfriskende MENTOL

Voltarol

Hold deg i bevegelse

SE PRODUKTER

LÆR MER OM SMERTE

HJEM PRODUTER SMERTE HOLD DEG I BEVEGELSE

NYHET!

Rask smertefindring

Ny forfriskende kapset med flydende Voltarol® 25 mg

Akutte smerte i rygg og nakke?

Lær om ulike smertetyper

Denne vinteren finn din

Voltarol Forte® Gel

12 timers effektiv smertefindring akkurat der det blir godt.

NYHET!

Voltarol® 140 mg medisament plaster

Plasteret som endrer huden din for bedre

NOVARTIS

Pris

**Paracet 500 mg,
20 tabletter**

- kr. 40,90

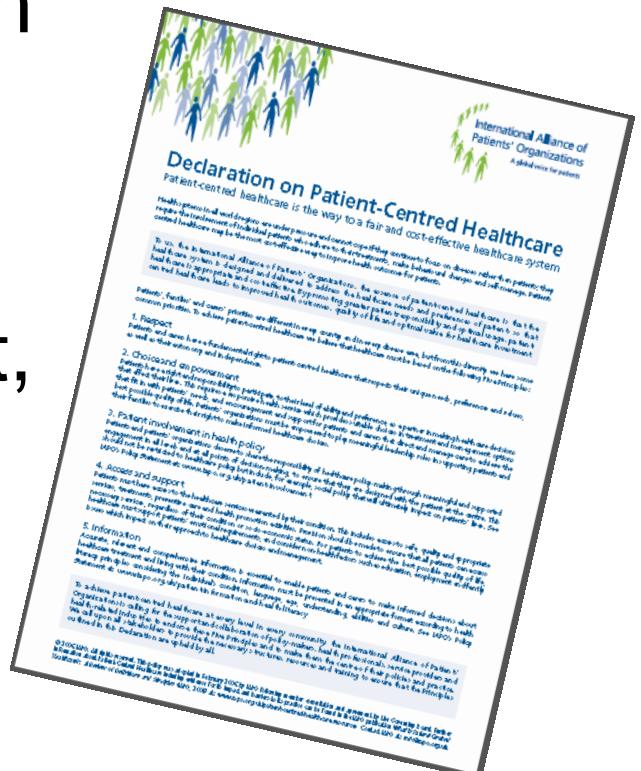
**Paracet 500 mg,
100 tabletter**

- kr. 62,20

Hva mener pasientene?

- Respekt for individuelle behov
- Valg og innflytelse
- Involvering i helsepolitikken
- Tilgang til og støtte av helsevesenet
- Informasjon som er korrekt, relevant og lett forståelig

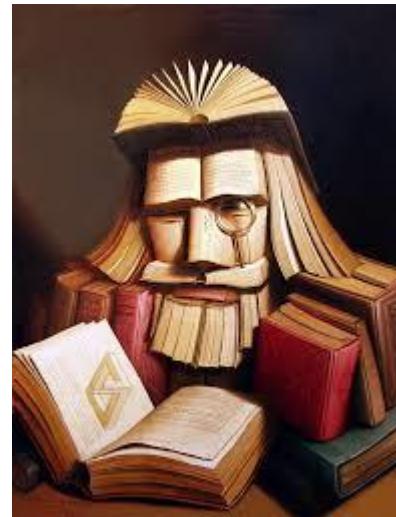

Kilde: iapo.org.uk

Sosiokulturelle faktorer

- I Norge: høyt utdannet befolkning
- God tilgang til kvalitetssikret helseinformasjon

Er dette hele sannheten?

Tilgang til kvalitetssikret informasjon

helsenorge.no

helsenorge.no > Legemidler

Legemidler

helsebiblioteket.no

Tjenester for pasienter
og publikum

Trygg Mammamedisin Trygg Medisin

FELLESKATALOGEN

Statens legemiddelverk

Norwegian Medicines Agency

Norsk
legemiddelhåndbok

The Underground Website Where You Can Buy Any Drug Imaginable

Kunnskapsgrunnlaget

- Lite forskning/kartlegging av norske forhold

[Scand J Caring Sci.](#) 2014 Mar;28(1):49-56. doi: 10.1111/scs.12039. Epub 2013 Mar 20.

High-frequency use of over-the-counter analgesics among adolescents: reflections of an emerging difficult life, a cross-sectional study.

[Skarstein S¹](#), [Rosvold EO](#), [Helseth S](#), [Kvarme LG](#), [Holager T](#), [Småstuen MC](#), [Lagerløv P](#).

[Eur J Clin Pharmacol.](#) 2012 Feb;68(2):171-8. doi: 10.1007/s00228-011-1111-7. Epub 2011 Aug 12.

Cultural influences on medicine use among first-generation Pakistani immigrants in Norway.

[Håkonsen H¹](#), [Toverud EL](#).

- Internasjonale studier

[J Pain Palliat Care Pharmacother.](#) 2015 Nov 2:1-7. [Epub ahead of print]

Patients' Knowledge About Analgesic-Antipyretic Medications Purchased in Community Pharmacies: A Descriptive Study.

[Grézy-Chabardès C](#), [Fournier JP](#), [Dupouy J](#), [Poutrain JC](#), [Oustric S](#).

- Läkemedelverkets kartlegging

Kartläggning av receptfria läkemedel: användning, attityder, rådgivning och säkerhet

- Bruk av reseptfrie legemidler
- Ungdommens syn på legemidler
- Salg av reseptfrie legemidler
- Allmenhetens spørsmål til telefontjenester
- Bivirkningsrapporter fra konsumenter
- Samtalér til Giftinformationscentralen

Tabell 4. Synen på risken med att använda receptfria läkemedel. Procent-andel som antingen instämmer helt eller till stor del i påståendena, eller som instämmer till liten del eller inte alls. De som inte svarat på frågan och de som inte gett uttryck för någon åsikt saknas i tabellen.

Påstående	%-andel som instämmer helt eller till stor del	%-andel som instämmer till liten del eller inte alls
Receptfria läkemedel är helt ofarliga oavsett hur de används	7	71
Ingen risk om man följer anvisningen på förpackningen	54	31
Viss risk även om man följer anvisningen på förpackningen	45	34
Ska endast användas på apoteks- eller sjukvårdspersonals rekommendation	18	60

Kilde: https://lakemedelsverket.se/upload/om-lakemedelsverket/rapporter/BILAGA%201_Allm%C3%A4nhetens%20anv%C3%A4ndning%20.pdf

Läkemedelsverkets konklusjoner

- Bruken av reseptfrie legemidler er stort sett hensiktsmessig
- Kartleggingen indikerer mangler når det gjelder:
 - Oppbevaring og kassasjon av reseptfrie legemidler
 - Ungdommens bruk av reseptfrie legemidler mot smerte og feber
 - Rådgivning på apotek
 - Dagligvarehandelens oppfølging av regelverk angående henvisning til apotek og helsetjeneste
 - Bruk av paracetamol

Hva gjør Legemiddelverket

- Prosjekt pågår for å vurdere
 - Kriteriene for reseptfrihet
 - Prosessen; legemiddel eller terapiområde
 - Involvering av innbyggerne
 - Involvering av helsepersonell/eksperter
- Idédugnad om befolkningens kunnskap om legemidler, 16.11.15

Farmasøytutlevering

- Regjeringen vil utrede en ordning med farmasøytutlevering i apotek (Legemiddelmeldingen pkt. 18.3.2)

Reseptfritt → Farmasøytutlevering ← Reseptpliktig

- Bedre tilgjengelighet!
- Flere terapiområder aktuelle for egenomsorg
- Bedre informasjon til pasientene

Suksessfaktorer

- God generell kunnskap om helse og legemidler i befolkningen
- God tilgang på kvalitetssikret helse- og legemiddelinformasjon
- Tilgang til råd fra helsepersonell ved behov
- Det kommersielle presset må balanseres
 - Industri, apotek, behandlere
- Mer forskning for kunnskapsbaserte beslutninger

Reseptfrie legemidler - god helsetjeneste?

For pasienten

- Fordeler
 - Bedre tilgjengelighet
 - Høyere grad av autonomi
- Ulemper
 - Høyere legemiddelkostnader
 - Krevende å vurdere informasjon
 - Nytte-risiko_{OTC}=Nytte-risiko_{Rx}?

For samfunnet

- Fordeler
 - Lavere legemiddelkostnader
 - Mindre ressursbruk i helsevesenet
- Ulemper
 - Kostnader ved eventuell feilbehandling

Takk for oppmerksomheten!